Valtiovarainvaliokunnalle

Viite: Talousarvioesitys 2020, momentti 25.01.50, kohtaan 2) avustuksiin rauhantyön järjestöille ja Ihmisoikeusliitto ry:lle

Avustuksen myöntämisen jälleen myös Vapaa-ajattelijain Liitto ry:lle

Vapaa-ajattelijain Liitto ry on uskonnottomien ihmisoikeus-, kulttuuri- ja edunvalvontajärjestö, joka myös edistää humanismia sekä tiedepohjaista ja rationaalista maailmankuvaa. Liittomuotoiseen valtakunnalliseen järjestöön kuuluu 20 jäsenyhdistystä eri puolilla maata.

Viime vuosina Vapaa-ajattelijain liitolta on pyydetty lausuntoja useilta eri ministeriöitä (Oikeusministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Puolustusministeriö sekä Ulkoasianministeriö) sekä myös eduskunnan valiokunnilta. Liitto on myös aloitteellinen lähtökohtanaan yhdenvertaisuuden sekä uskonnon ja katsomuksen vapauden edistäminen. Liiton edustaja on valtioneuvoston asettaman yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukunnan jäsen.

Liitto on saanut vuosikymmeniä yleisavustusta Opetus- ja kulttuuriministeriön momentilta 29.80.50 (eräät avustukset), viimeksi vuonna 2018 avustus oli 20 000 euroa. Valitettavasti kuitenkin vuodelle 2019 avustus evättiin kokonaan kulttuuriministerin hallinnonalalla.

Epääminen alkoi budjettiesityksen valmistelussa, kun Sampo Tehon olleessa kulttuuriministeri Opetus- ja kulttuuriministeriön silloisen momentin 29.80.50 (eräät avustukset) tekstiselitteestä poistettiin sana Vapaa-ajattelijain liitto. Kun sitten loppuvuodesta haimme avustusta edellisten vuosien tapaan, tammikuussa 2019 tehdyssä päätöksessä tuki evättiin ja perusteluna ilmoitettiin, että liiton avustamiseen sopivaa määrärahaa ei ole.

Pidämme uskonnottomien ihmisoikeus-, kulttuuri- ja edunvalvontajärjestön tuen epäämistä syrjintänä. Asiaa ei yhtään kaunista, että kulttuuriministeriö Sampo Terholle rakas Suomalaisuuden liitto ry sai samalta momentilta 200 000 euron avustuksen.

Esitämme nyt, että Talousarvioesityksen 2020 momentille 25.01.50, kohtaan ”2) avustuksiin rauhantyön järjestöille ja Ihmisoikeusliitto ry:lle” lisätään Vapaa-ajattelijain Liitto ry:lle.

Perusteluja tälle lisäykselle

Perustuslain 6 § sekä yhdenvertaisuuslain 8 § luettelevat erikseen useita kiellettyjä syrjintäperusteita, myös uskonnon ja vakaumuksen. Se tarkoittaa, että myöskään uskonnottomuuden perusteella ei ketään saa syrjiä. Syrjintää kuitenkin myös uskonnottomuuteen liittyen käytännössä esiintyy, joten yhdenvertaisuuslain edellyttämää yhdenvertaisuuden edistämistyötä pitää edelleen tehdä.

Kun yleensä kaikkia syrjintäkieltoluettelossa mainittuja syrjintäriskejä ehkäistään myös kansalaisjärjestöjen toiminnalla, jota valtiovalta tukee, uskonnottomien ihmisoikeusjärjestö joutui tänä vuonna muihin ihmisoikeus- ja edunvalvontajärjestöihin verrattuna epäyhdenvertaiseen asemaan: Suomessa tuetaan uskonnollisia yhteisöjä, erilaisia maahanmuuttajajärjestöjä, vammaisjärjestöjä, naisjärjestöjä, miesjärjestöjä, eläkeläisjärjestöjä, lapsi- ja nuorisojärjestöjä, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen järjestöjä, saamenkielisen ja venäjänkielisen vähemmistön

järjestöjä, diagnoosiperustaisia potilasjärjestöjä ja sosiaalialan järjestöjä. Ja niin edelleen. Niinpä olisi perusteltua ja yhdenvertaista avustaa myös uskonnottomien ihmisoikeus-, kulttuuri- ja edunvalvontajärjestöä.

Vapaa-ajattelijain liitto on valtakunnallinen, selvästi alansa suurin, perustettu vuonna 1937. Meillä on yhdistyksiä Kolarista Lappeenrantaan, Kainuusta Varsinais-Suomeen. Annoimme viime vuonna 15 lausuntoa, monet ministeriöiden tai valiokuntien pyynnöstä ja osa oma-aloitteisesti. Lisäksi tuemme uskonnottomien palvelujen tuottamista, kuten puhujia hautajaisiin ja vauvan nimenantojuhlaan eli nimiäisiin. Yhdistysten ja liiton vapaaehtoiset antavan neuvontaa syrjintätapauksissa ja henkistä tukea myös toiseuden kokemuksissa. Uskonnottomien määrä Suomessa on ollut kasvussa. Vaikka toiminta perustuu keskeisesti vapaaehtoistyöhön, sen tukemiseen, koulutukseen ja tiedotustoimintaan tarvitaan myös rahaa. Myös mahdollisuus henkilöstön palkkaamiseen olisi tervetullutta.

Kansainvälinen yhteistyökin on ihmisoikeustyössä tärkeää, ja siihen tarvitaan jonkin verran rahaa jäsenmaksuihin ja matkoihin; olemme jäseninä kansainvälisessä liitossa, Humanists International, sekä Euroopan liitossa, European Humanist Federation. Ne ovat edustettuina YK:ssa, EU:ssa ja EN:ssä.

Haimme tälle kuluvalle vuodelle 25 000 euroa, ja olisi huojentavaa, jos ensi vuodelle 2020 avustus toimintamme palautuisi. Tuen määrän kohottaminen loisi mahdollisuuksia myös työllistämiseen.

Hakemuksen 2019 aihealue oli yleisavustus ja toiminta yhdenvertaisuuden ja katsomusvapauden puolesta. Avustuksen käyttötarkoitus hylätyssä hakemuksessa oli seuraava: ”Avustusta on tarkoitus käyttää liitteenä olevan vuoden 2019 toimintasuunnitelman ja talousarvion mukaisesti tiedottamiseen ja muuhun toimintaan uskonnottomien yhdenvertaisuuden ja katsomusvapauden edistämiseen. Painopisteenä ovat lasten ja nuorten oikeudet. Kampanjoidaan elämänkatsomustiedon aseman parantamiseksi kouluissa sekä aineen avaamiseksi kaikille valittavissa olevaksi. Toimintatavassa korostuu vapaaehtoistoiminta, paikallisen ja alueellisen vapaaehtoistoiminnan tukeminen erityisesti liiton yli 20 jäsenyhdistyksen kanssa. Jatketaan yhteistyötä Euroopan humanistisen federaation EHF:n ja sen pohjoismaisten liittojen kanssa sekä kansainvälisen humanistisen ja eettisen unionin IHEU:n kanssa.”

Olemme luonnollisesti valmiita kehittämään hankehakemustamme vuodelle 2020 hallituksen ohjelman, eduskunnan ja Oikeusministeriön ilmaisemien tavoitteiden suuntaiseen toimintaan.

Ystävällisin terveisin

Esa Ylikoski
pääsihteeri
Vapaa-ajattelijain Liitto ry
p. 0504685332
esa.ylikoski@vapaa-ajattelijat.fi
http://vapaa-ajattelijat.fi/